

Seat No	
------------	--

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: Oct/Nov.-2023

Political Science (Optional) Paper-XVI

POLO24: Gandhi and Post Gandhian Thinkers

Day and Date:,22/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1.Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 What is the best government according to Vinoba Bhave?
a) Unitary (Akayatan) b) Universal (Srvayatan) c) Multiplicity (Anekayatan) d) Plurality (Bahusankhyayatan)
- 2 Who was the first person to donate land in Bhoodan movement?
a) Ramchandra Rao b) Ramchandra Kutty c) Puttu Swami d) Ramchandra Reddy
- 3 According to Vinoba, what does it mean that a person should be fearless?
A) The person should be fearful b) The person should be fearless c) The person should be afraid d) None of these
- 4 'Everyone for everyone and everyone for everyone' allegedly considered the basic principle of Sarvodaya in social life'
a) Ram Manohar Lohia b) Vinoba bhave c) Dr . Jayprakash Narayan d) Dada Dharmadhikari
- 5 Who was the first personal Satyagraha to start the Mahatma Gandhi in 1939?
a) Ram Manohar Lohia b) Vinoba bhave c) Dr . Jayprakash Narayan d) Dada Dharmadhikari
- 6 In which book Dada Dharmadhikari has raised issues related to women?
a) Satri-Purush Tulna b) Satri-Purush Sahjivan c) Satri Dharmaniti d) Satri Uvachya
- 7 When this maternity is not compulsory for the woman, the woman is called a woman who became citizen?
a) Dada Dharmadhikari b) Ram Manohar Lohia c) Vinoba Bhave d) St. Simon
- 8 Who has wrote the book of Tarunai?
a) Dr. B. R. Ambedkar b) Pandit Neharu c) Dada Dharmadhikari d) Mahatma Gandhi
- 9 Dada Dharmadharari is active in which of the following organizations?
a) Gandhi Seva Sangh b) Abhinav Bharat Sangh c) Bharat Sevak Sangh d) none of these
- 10 Who wrote "Manishechi Snehagatha Autobiography"?
a) Dada Dharmadhikari b) Ram Manohar Lohia c) Vinoba Bhave d) St. Simon
- 11 Who proposed the theory of Saptang Kranti?
a) Rammanohar Lohia b) Jaiprakash Narayan c) Vinoba Bhave d) Dada Dharmadhikari
- 12 According to Dr. Ram Manohar Lohia, what are the two tools for maintaining power in the hands of the ruling class?
a) Religion and caste b) Language and caste c) Language and religion d) None of these

13 Who said the two branches of Gandhism are Mathi and Governmental Gandhism?

- a) Vinoba Bhave b) Ram Manohar Lohia c) Mahatma Gandhi d) Jayaprakash Narayan

14 Who said, 'The greatest manifestation of the will of the people is the ballot box'?

- a) Vinoba Bhave b) Ram Manohar Lohia c) Mahatma Gandhi d) Jayaprakash Narayan

15 Who among the following was one of the founders of the Congress Socialist Party?

- a) Vinoba Bhave b) Ram Manohar Lohia c) Mahatma Gandhi d) Jayaprakash Narayan

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Vinoba Bhave's concept on Samyayog
- 2 Vinoba's Lokniti concept
- 3 Dada Dharmadhikari's Thoughts on Republic
- 4 Dr. Ram Manohar Lohia's concept of Socialism

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the Vinoba Bhave's criticism on Rajniti.
- 2 Explain the concept of Stri-Purusha Sahajivan of Dada Dharmadhikari.
- 3 Explain Dr. Ram Manohar Lohia's views on equality.
- 4 Explain Dr. Ram Manohar Lohia's thoughts on the politics of language.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Elucidate Vinoba Bhave's ideas of Sarvodaya.
- 2 Make assessment of Dada Dharmadhikari's views on Sarvodaya.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 विनोबा भावे यांच्या मते सर्वोत्तम शासन कोणते?
अ) एकायतन ब) सर्वायतन क) अनेकायतन ड) बहुसंख्यायतन
- 2 भूदान चळवळीत सर्वप्रथम जमीनदान देणारी व्यक्ती कोण होती?
अ) रामचंद्र राव ब) रामचंद्र कुट्टी क) पुट्टू स्वामी ड) रामचंद्र रेड्डी
- 3 विनोबांच्या मतानुसार 'व्यक्तीही अकुतोभय असली पाहिजे' याचा अर्थ काय?
अ) व्यक्ती भययुक्त असली पाहिजे ब) व्यक्ती भयमुक्त असली पाहिजे क) व्यक्ती भयभीत असली पाहिजे ड) यापैकी नाही
- 4 'सर्वांसाठी प्रत्येकजण आणि प्रत्येकासाठी सर्वजण' हे आधारभूत तत्व सर्वोदयाच्या सामाजिक जीवनात कोणी महत्त्वाचे मानले.
अ) राममनोहर लोहिया ब) विनोबा भावे क) डॉ. जयप्रकाश नारायण ड) दादा धर्माधिकारी
- 5 महात्मा गांधी यांनी १९३९ साली सुरु केलेले व्यक्तीगत सत्याग्रहाचे पहिले वैयक्तिक सत्याग्रही कोण होते?
अ) राममनोहर लोहिया ब) विनोबा भावे क) डॉ. जयप्रकाश नारायण ड) दादा धर्माधिकारी

- 6 दादा धर्माधिकारी यांनी कोणत्या पुस्तकात स्त्रीविषयक प्रश्नांची मांडणी केली आहे?
अ) स्त्री-पुरुष तुलना ब) स्त्री-पुरुष सहजीवन क) स्त्री धर्मनीती ड) स्त्री उवाच
- 7 स्त्रीसाठी ही मातृत्व अनिवार्य नाही असे होईल तेव्हा स्त्री मनुष्य बनेल नागरिक बनेल असे कोणी म्हटले आहे?
अ) दादा धर्माधिकारी ब) राम मनोहर लोहिया क) विनोबाभावे ड) सेंट सायमन
- 8 'तरुणाई' नावाचे पुस्तक कोणी लिहिले?
अ) डॉ. आंबेडकर ब) पंडित नेहरू क) दादा धर्माधिकारी ड) महात्मा गांधी
- 9 दादा धर्माधिकारी हे खालीलपैकी कोणत्या संस्थेत सक्रिय होते?
अ) गांधी सेवा संघ ब) अभिनव भारत संघ क) भारत सेवक संघ ड) यापैकी नाही
- 10 'मानिषेची स्नेह गाथा' हे आत्मचरित्र कोणी लिहिले?
अ) दादा धर्माधिकारी ब) राम मनोहर लोहिया क) विनोबाभावे ड) सेंट सायमन
- 11 'सप्तांग क्रांतीचा' सिद्धांत कोणी मांडला?
अ) राममनोहर लोहिया ब) जयप्रकाश नारायण क) विनोबा भावे ड) दादा धर्माधिकारी
- 12 डॉ. राममनोहर लोहियांच्या मते, सत्ताधारी वर्गाच्या हातात आपली सत्ता टिकविण्यासाठी कोणती दोन साधने असतात?
अ) धर्म व जात ब) भाषा व जात क) भाषा व धर्म ड) यापैकी कोणतेही नाही
- 13 मठी आणि सरकारी गांधीवाद ह्या गांधीवादाचे दोन शाखा कोणी सांगितल्या?
अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण
- 14 'जनतेच्या इच्छेचे सर्वात भव्य प्रदर्शन म्हणजे मतपेटी' असे कोणी म्हंटले?
अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण
- 15 खालीलपैकी काँग्रेस सोशलिस्ट पार्टीच्या संस्थापकांपैकी एक कोण होते.
अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 विनोबा भावेंची साम्ययोग संकल्पना
- 2 विनोबांची लोकनिती संकल्पना
- 3 दादा धर्माधिकारी यांचे गणराज्यविषयक विचार
- 4 डॉ. राम मनोहर लोहिया यांची समाजवादाची संकल्पना

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 विनोबा भावे यांची राजनीतीवरील टीका स्पष्ट करा.
- 2 दादा धर्माधिकारी यांची स्त्री-पुरुष सहजीवनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3 डॉ. राममनोहर लोहिया यांचे समतेबाबतचे विचार स्पष्ट करा.
- 4 डॉ. राममनोहर लोहिया भाषेच्या राजकारणा विषयी विचार स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 विनोबा भावेंची सर्वोदय संकल्पना स्पष्ट करा.
- 2 दादा धर्माधिकारी यांच्या सर्वोदय विचाराचे मुल्यमापन करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: Oct/Nov.-2023

Political Science (Optional) Paper-XVI

POLO24: Gandhi and Post Gandhian Thinkers

Day and Date:,22/12/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 विनोबा भावे यांच्या मते सर्वोत्तम शासन कोणते?

अ) एकायतन ब) सर्वायतन क) अनेकायतन ड) बहुसंख्यायतन

Option 2

2 भूदान चळवळीत सर्वप्रथम जमीनदान देणारी व्यक्ती कोण होती?

अ) रामचंद्र राव ब) रामचंद्र कुट्टी क) पुट्टू स्वामी ड) रामचंद्र रेड्डी

Option 4

3 विनोबांच्या मतानुसार 'व्यक्तीही अकुतोभय असली पाहिजे' याचा अर्थ काय?

अ) व्यक्ती भययुक्त असली पाहिजे ब) व्यक्ती भयमुक्त असली पाहिजे क) व्यक्ती भयभीत असली पाहिजे ड) यापैकी नाही

Option 2

4 'सर्वांसाठी प्रत्येकजण आणि प्रत्येकासाठी सर्वजण' हे आधारभूत तत्व सर्वोदयाच्या सामाजिक जीवनात कोणी महत्त्वाचे मानले.

अ) राममनोहर लोहिया ब) विनोबा भावे क) डॉ. जयप्रकाश नारायण ड) दादा धर्माधिकारी

Option 2

5 महात्मा गांधी यांनी १९३९ साली सुरु केलेले व्यक्तीगत सत्याग्रहाचे पहिले वैयक्तिक सत्याग्रही कोण होते?

अ) राममनोहर लोहिया ब) विनोबा भावे क) डॉ. जयप्रकाश नारायण ड) दादा धर्माधिकारी

Option 2

6 दादा धर्माधिकारी यांनी कोणत्या पुस्तकात स्त्रीविषयक प्रश्नांची मांडणी केली आहे?

अ) स्त्री-पुरुष तुलना ब) स्त्री-पुरुष सहजीवन क) स्त्री धर्मनीती ड) स्त्री उवाच

Option 2

7 स्त्रींसाठी ही मातृत्व अनिवार्य नाही असे होईल तेव्हा स्त्री मनुष्य बनेल नागरिक बनेल असे कोणी म्हटले आहे?

अ) दादा धर्माधिकारी ब) राम मनोहर लोहिया क) विनोबाभावे ड) सेंट सायमन

Option 1

8 'तरुणाई' नावाचे पुस्तक कोणी लिहिले?

अ) डॉ. आंबेडकर ब) पंडित नेहरू क) दादा धर्माधिकारी ड) महात्मा गांधी

Option 3

9 दादा धर्माधिकारी हे खालीलपैकी कोणत्या संस्थेत सक्रिय होते?

अ) गांधी सेवा संघ ब) अभिनव भारत संघ क) भारत सेवक संघ ड) यापैकी नाही

Option 1

10 'मानिषेची स्नेह गाथा' हे आत्मचरित्र कोणी लिहिले?

अ) दादा धर्माधिकारी ब) राम मनोहर लोहिया क) विनोबाभावे ड) सेंट सायमन

Option 1

11 'सप्तांग क्रांतीचा' सिद्धांत कोणी मांडला?

अ) राममनोहर लोहिया ब) जयप्रकाश नारायण क) विनोबा भावे ड) दादा धर्माधिकारी

Option 1

12 डॉ. राममनोहर लोहियांच्या मते, सत्ताधारी वर्गाच्या हातात आपली सत्ता टिकविण्यासाठी कोणती दोन साधने असतात?

अ) धर्म व जात ब) भाषा व जात क) भाषा व धर्म ड) यापैकी कोणतेही नाही

Option 2

13 मठी आणि सरकारी गांधीवाद ह्या गांधीवादाचे दोन शाखा कोणी सांगितल्या?

अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण

Option 2

14 'जनतेच्या इच्छेचे सर्वात भव्य प्रदर्शन म्हणजे मतपेटी' असे कोणी म्हंटले?

अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण

Option 2

15 खालीलपैकी काँग्रेस सोशलिस्ट पार्टीच्या संस्थापकांपैकी एक कोण होते.

अ) विनोबा भावे ब) राम मनोहर लोहिया क) महात्मा गांधी ड) जयप्रकाश नारायण

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 विनोबा भावेची साम्ययोग संकल्पना

Ans:

2 विनोबांची लोकनिती संकल्पना

Ans:

3 दादा धर्माधिकारी यांचे गणराज्यविषयक विचार

Ans:

4 डॉ. राम मनोहर लोहिया यांची समाजवादाची संकल्पना

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 विनोबा भावे यांची राजनीतीवरील टीका स्पष्ट करा.

Ans:

2 दादा धर्माधिकारी यांची स्त्री-पुरुष सहजीवनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

3 डॉ. राममनोहर लोहिया यांचे समतेबाबतचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:

4 डॉ. राममनोहर लोहिया भाषेच्या राजकारणा विषयी विचार स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 विनोबा भावेची सर्वोदय संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

2 दादा धर्माधिकारी यांच्या सर्वोदय विचाराचे मुल्यमापन करा.

Ans:
